

Ervaringen van Ardine Korevaar en Henk van der Scheer

Zwermen is het hoogtep

Aan het eind van de voorjaarsdracht kunt u volken splitsen door kunstzwermen te maken. Als u dat niet doet gaan de bijen van nature zwermen. Zwermen is namelijk de manier van voortplanten voor bijenvolken.

Geen vakantie voor u

Mei en juni zijn drukke maanden voor de imker. Plan in die periode liever geen lange vakantie of zorg dat een imkervriend (m/v) op uw volken past.

Verzegelde raten in de honingkamer kunt u slingeren. De honing komt veelal van de wilg en/of het vroege fruit. Mocht een aantal raten niet helemaal zijn verzegeld, stel dan met de stootproef vast of de nectar voldoende is ingedikt. Als u zo'n raam flink stoot mogen er

geen druppels nectar uit vallen, want dat betekent dat er nog teveel water in de nectar/honing aanwezig is. Als die 'honing' wordt geslingerd, gaat ze na een paar weken gisten en ruikt en smaakt zurig. Hang 'druppelende' raten in het midden van de honingkamer. Vul de honingkamer na het slingeren weer met de leeg geslingerde ramen.

Niet elke imker beschikt over een slinger, want het is een forse investering. Soms is er één te leen bij uw vereniging

of bij een welwillende imker in de buurt. De honingkamer met lege raten kan weer op hetzelfde volk worden gezet om opnieuw gevuld te worden of op een ander volk, bijvoorbeeld een vlieger met veel vliegbijen.

In juni ontstaat er op veel plaatsen een drachtpauze. Als u ook de raten met honing uit de broedkamer hebt geslingerd, moet u de volken in die periode nazien op aanwezigheid van voer en zo nodig bijvoeren met suikersiroop (3:2).

Zwerm vliegt aan op schoorsteen.
Alle foto's: Henk van der Scheer

.....

Werkzaamheden:

1. Voorjaarshoning slingeren als de raten in de honingkamer verzegeld zijn.
2. Volken controleren op zwermplannen.
3. Tijdens een dracht kunt u het zwermen uitstellen door broedafleggers te maken. Pas aan het einde van een dracht maakt u kunstzwermen zonder broed. Wilt u geen extra volken (broedafleggers) opkweken, maak dan kunstzwermen als de volken doppen optrekken.
4. Broedloze volken behandelt u met oxaalzuur ter bestrijding van varroa.
5. Op de 13e dag breekt u in de 'achterblijvers' alle doppen.

Benodigheden:

De gebruikelijke gereedschappen. Voor het oogsten van honing: slinger, ontzegelbak, ontzegelvork, aftapvat, dubbele zeef. Voor het behandelen van de volken: ramen met kunstraat, zesramers, eventueel tienramers, separators als u geen tijd heeft voor het breken van de doppen. Voor het vangen van een zwerm: emmer, veger en zesramer met uitgebouwde ramen of ramen met kunstraat, eventueel een snoeischaar voor het knippen van takken.

.....

unt voor een bijenvolk

Verwijder voor het bijvoeren de honingkamer anders kunnen de bijen de suiker daarin opslaan.

Zwermen

De meimaand is zwermmaand en dat vergt nogal wat controles van de volken. U laat uw volken niet onbeheerd in het wilde weg zwermen en overlast veroorzaken voor de burens. Let op zwermtekens in het volk (speeldoppen) en op de vliegplank (veel werksters die 'baard maken' d.w.z. in een tros hangen aan de vliegplank, veel darren op de vliegplank, onrustige bijen). Ziet u zulke aankondigingen van zwermplannen dan kunt u het zwermen uitstellen door

met een extra bak ruimte aan het volk te geven of door (iedere 14 dagen) een broedaflegger te maken zoals de vorige keer beschreven werd. Blijf het volk controleren op moerdoppen en verwijder die als ze worden aangezet.

Een volk zwermt als de eerste moerdop is gesloten. Zo'n zwerm met een oude koningin vliegt niet ver en hangt als tros meestal binnen twintig meter van de kast aan een boomtak. Een nazwerm gaat veel verder van huis, soms wel vele kilometers en kan meerdere jonge koninginnen meenemen. Wilt u geen natuurzwermen en geen extra volken in de vorm van broedafleggers, dan kunt

u bij de eerste aanleg van moerdoppen een kunstzwerm maken. U verdubbelt daarmee het aantal volken, maar dat kan later door verenigen weer worden terug gebracht tot het gewenste aantal.

Maakt u een kunstzwerm dan heeft een broedloze kunstzwerm (een vlieger of veger) de voorkeur i.v.m. de varroa-beheersing. De kunstzwerm zonder broed behandelt u na 1 of enkele dagen (maar wel voor dat er gesloten broed aanwezig is) met oxaalzuur; dat ruimt meer dan 95% van de mijten op die, doordat er geen gesloten broed is, op de bijen zitten. Een kunstzwerm met broed behandelt u daarentegen met

Moerdop (zwermcnel).

Open broed en voer.

mierenzuur of Thymovar. In de brochure 'Effectieve bestrijding van varroa' van Bijen@wur staat aangegeven hoe u dat moet doen. Even googelen op de naam van de brochure brengt deze in beeld.

De 'achterblijvers'

De achterblijvende bijen in het volk zonder koningin maken redcellen van de cellen met jonge, 1 of 2 dagen oude, larven. Op de 13e dag (na 16.00 uur) kunt u de doppen breken en 1 of meer jonge koninginnen laten inlopen. Heeft u op die dag geen tijd, dan kunt u ook op de 9e of 10e dag de methode Van der Palen toepassen. U legt dan een reisraam/separator met de uitlaatklep naar voren uitgekapt tussen beide bakken. Hang de doppen in de bovenbak en zorg dat er in de onderbak geen doppen meer zijn. Alle haalbijen vliegen af op de onderbak. Verder zitten in die bovenbak slechts broed en jonge bijen met voldoende voer. Als in de bovenbak de eerste jonge koningin uitloopt worden de andere doppen uitgebeten. Boven zijn namelijk te weinig haalbijen overgebleven om te gaan zwermen. Als tenslotte alle broed is uitgelopen en de jonge koningin net aan de leg is (na ca. 4 weken), dan halen we de separator weg en kunnen de 'achterblijvers' in beide bakken behandeld worden met oxaalzuur ter bestrijding van varroa-mijten. Alle vliegbijen in de bovenbak zullen na verwijdering van de separator

door de vliegspleet van de onderbak in en uit gaan vliegen. Dat leren ze snel.

Maak desgewenst tijdens het doppen breken enkele reservevolkjes van overtollige koninginnen plus 2 ramen met broed en voer en aanhangende bijen in drie- of zesraams kastjes. Zet die kastjes ongeveer 6 km ver weg om terugvliegen van de aanhangende bijen te voorkomen. Is dat niet mogelijk geef de reservevolkjes dan wat meer voer mee, omdat de haalbijen terugvliegen en die volkjes de eerste paar weken daardoor niet of amper kunnen foerageren.

In de 'achterblijvers' van een "agressief" volk - dat in feite z'n nest verdedigt - hangt u direct na het maken van de kunstzwerm een raam met eitjes en jonge larven vanuit een rustig, weinig defensief volk en laat daarop moerdoppen aantrekken. Merk dit raam met bijvoorbeeld een punaise als u het inhangt. Verwijder na 9 dagen alle doppen op de andere ramen. Daarna op de 13e dag (na 16.00 uur) de doppen op het uitverkoren raam breken en de koninginnen laten inlopen. Wilt u met niet veel maar wel rustige volken imkeren, dan is het misschien een goed idee om Carnica's of Buckfast-bijen aan te schaffen. Die zijn zachtvaardig, mits u de volken raszuiver houdt. Dus niet natelen van standbevruchte koninginnen (in F1-volken).

In de bruidsvluchtperiode mag een kast met een jonge koningin natuurlijk niet verplaatst worden. De jonge koningin zal in dat geval niet 'thuis' komen. Is de bruidsvlucht achter de rug dan worden de vleugels van de koningin nogal eens geknipt. Wij zijn er geen voorstander van; gun koninginnen de kans om te zwermen.

Een zwerm scheppen

Zwermende bijen hebben voor drie dagen voer bij zich in de honingmaag. Dergelijke bijen zijn niet agressief en steken alleen als ze zich bedreigd voelen. In dat geval moeten ze het achterlijf krommen en zullen ze een deel van het voer verliezen, wat ze liever niet doen. Als de zwermende bijen zich in een tros hebben verzameld, kan die worden geschept. Wanneer u geluk hebt hangt de tros aan een tak. Houdt een emmer onder de tros en sla (met een klap op de tak) de bijen in de emmer. De bijen afvegen in de emmer mag natuurlijk ook. Of de tak afknippen als hij niet te dik is. Kiep de emmer vervolgens leeg in een kast met raten of ramen kunstraat. Meestal volstaat een zesramer. Doe de dekplank en deksel erop, maar laat het vlieggat open. Stertselende bijen zullen de bijen die nog rond vliegen de weg wijzen. Heeft u de tijd en wilt u iets moois zien, gooi dan de emmer half leeg in de kast en de rest van de bijen op een witte

Reisraam/seperator (gaas in een houten frame).

doek voor de kast. Die zullen dan in colonne naar binnen wandelen. 's Avonds als bijna alle bijen binnen zitten kan het vlieggat dicht en kan de kast worden meegenomen naar de

stand, ook al bevindt die stand zich op minder dan drie kilometer. Zwermende bijen 'vergeten' namelijk waar ze vandaan zijn gekomen. Overigens 'herinneren' ze zich dat wel weer als de koningin

niet meekomt of door omstandigheden het niet overleeft.

Tenslotte

Uit nostalgische overwegingen wordt soms een zwermkieps aanbevolen in plaats van een emmer. Het nadeel daarvan is dat de bijen moeilijker zijn af te slaan in een kast, omdat ze zich met hun poten goed kunnen vasthouden aan het materiaal van zo'n kieps. Sommige imkers vernevelen een beetje water op de tros. Die verdicht zich dan waardoor er minder bijen zullen opvliegen bij het scheppen. Vallen er in dat geval bij het scheppen bijen naast de emmer op de grond dan hebben die de grootste moeite om naar de kast te wandelen. Ze verkleumen namelijk snel.

Een zwerm is in principe voor de imker die deze schept. Hangt een zwerm bij een bijenstal, laat die dan aan de eigenaar van de stal. ♦

Wat is verplicht, wat wordt geadviseerd?

Nieuwe etiketteringseisen voor honing

Voldoen uw honingetiketten aan de nieuwste eisen? Klaas Sluiman van het Bijkersgilde geeft in onderstaand diagram aan waar u op moet letten bij het maken van uw etiketten.

